

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2025-11-04

Rapport från Slutförvarsorganisationen till Kommunfullmäktige

Perioden 2025-09-23 – 2025-12-16

Senaste nytt om slutförvarsansökningarna

Kärnbränsleförvaret

Den 15 januari 2025 togs det **första spadtaget för slutförvaret för använt kärnbränsle**. SKB planerar nu för två år av arbeten ovanjord, bland annat med anläggande av bergupplag och vattenreningsanläggning, kapselbro över kylvattenkanalen och skogsrojning. Efter det planeras bergarbeten att inledas och om ungefär tio år beräknas förvaret vara klart för deponering av avfall.

Ovanjordsarbetet kan inledas i och med att Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt den 24 oktober 2024 gav SKB tillstånd enligt *miljöbalken* till kärnbränsleförvaret. Tillståndet överklagades i november 2024 av dels Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) och Östhammars Naturskyddsförening och dels av Ditte Rietuma. I februari 2025 beslutade Mark- och miljööverdomstolen att avvisa Ditte Rietumas överklagan samt att inte ge föreningarna prövningstillstånd och därmed att Mark- och miljödomstolens dom skulle stå fast. Både föreningarna och Ditte Rietuma har i mars 2025 överklagat överdomstolens beslut. Högsta domstolen har nu att, i ett första steg, besluta om prövningstillstånd ska ges. I och med att tillståndsdomen enligt *miljöbalken* innehåller ett så kallat verkställighetsförordnande kan dock SKB, trots att domen överklagats, påbörja en del arbeten i området vilket de gjort.

Innan bergarbeten får påbörjas krävs även ett godkännande från Strålsäkerhetsmyndigheten enligt *kärntekniklagen*. SKB lämnade i januari 2025 in en ansökan till myndigheten. Den mest omfattande delen av ansökan utgörs av en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR).

SFR – fortsatt drift och utbyggnad

Den 23 januari 2025 var det **sprängstart för utbyggnaden av SFR**. I och med det har SKB påbörjat vad som är en ungefär sex år lång byggperiod. Under den första delen kommer det att göras bergarbeten och under den senare delen främst bygg-, betong- och installationsarbeten.

Bergarbetet kunde inledas i och med att Strålsäkerhetsmyndigheten i november 2024 beslutade att **godkänna SKB:s säkerhetsredovisning (PSAR)** för SFR. Myndighetens godkännande var dock villkorat. Innan den mest kvalificerade förvarsdelen (2BMA, bergssal för medelaktivt avfall) får uppföras behöver SKB skicka in en utvecklad och detaljerad redovisning av konstruktionen för godkännande av myndigheten. SKB ska även redovisa en plan över vilka åtgärder som kommer att vidtas under uppförandet.

Godkännandet av PSAR är ett av flera steg i den så kallade stegvisa prövningen enligt *kärntekniklagen*. Innan anläggningen får tas i provdrift, vilket är nästa steg i den stegvisa prövningen, krävs en av Strålsäkerhetsmyndigheten godkänd förnyad säkerhetsredovisning (FSAR).

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt gav i december 2022 SKB tillstånd enligt *miljöbalken* för fortsatt drift och utbyggnad av det befintliga slutförvaret för kortlivat

radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark vilket möjliggjorde för SKB att påbörja ovanjordsarbeten under 2023. Frågan om villkor för utsläpp till vatten har dock skjutits upp under en provotid. SKB ska senast två år efter att bergarbeten för SFR har påbörjats lämna in redovisning och förslag på åtgärder och villkor till domstolen som därefter har att fastställa slutliga villkor även för utsläpp till vatten.

Övrig aktuell information

Utställning om slutförvar på Alunda bibliotek

Slutförvarsorganisationen har under 2024 tagit fram en liten, enkelt flyttbar utställning om slutförvar som är tänkt att kunna användas fristående i offentlig miljö men även bemannad vid mässor och andra arrangemang. Utställningen har utformats för att väcka nyfikenhet om slutförvarsfrågan. Mer information om utställningen finns på vår **slutförvarswebb**.

Utställningen var under två veckor i september-oktober 2025 uppställd på Alunda bibliotek. Kvällen den 24 september var utställningen bemannad med tjänsteperson och ledamot från Slutförvarsgruppen. Utställningen planeras att senare under hösten flyttas vidare till något eller några av kommunens andra bibliotek.

Forskning, utveckling och demonstration (Fud)

SKB lämnade den 30 september in en redovisning av det så kallade Fud-programmet till Strålsäkerhetsmyndigheten. I programmet, som ska lämnas in vart tredje år, ska det redovisas forskning och utveckling kring avvecklings- och rivningsarbeten samt hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Programmet finns att läsa på **SKB:s hemsida**.

Strålsäkerhetsmyndigheten granskar programmet och ska senast den 31 mars 2026 yttra sig över programmet till regeringen. Inför myndighetens yttrande genomförs en remissrunda med bland annat myndigheter, högskolor och kommuner. Synpunkter ska lämnas till Strålsäkerhetsmyndigheten senast den 31 december 2025.

Kompletterande samråd om ytterligare bergupplag i Forsmark

Under hösten 2024 genomförde SKB avgränsningssamråd angående ytterligare bergupplag i Forsmark, det vill säga bergupplag utöver de som planeras i direkt anslutning till kärnbränsleförvaret och SFR. Under mars-april 2025 genomfördes ett första kompletterande avgränsningssamråd och nu under oktober 2025 genomförs ytterligare ett kompletterande samråd. Samrådstiden pågår till och med den 31 oktober 2025.

Sedan de två tidigare samråden har SKB närmare utrett geologi och grundvattenförhållande samt genomfört kompletterande naturvärdesinventering. SKB har utifrån detta konstaterat att grundvattenbortledning kommer att krävas samt gjort en justering av utbredningen av bergupplaget. Mer information och samrådsunderlag finns på **SKB:s hemsida**.

Redovisning av regeringsuppdrag om hantering av radioaktivt avfall för ny kärnkraft

Regeringen beslutade den 2 november 2023 att tillsätta en utredning om ny kärnkraft. I utredarens uppdrag ingick bland annat att "analysera behovet av anpassning och utveckling av det befintliga kärnavfallsprogrammet för hantering av avfall från nya reaktorer".

Deluppdraget om hantering av radioaktivt avfall redovisades i slutet av september 2025 till regeringen i delbetänkandet **Ny kärnkraft i Sverige – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall**. Utredningen föreslår organisatoriska och processuella förutsättningar för systemets uppbyggnad och utveckling över tid.

Utredningen föreslår bland annat att det ska införas en ny lag om omhändertagande av radioaktivt avfall för att etablera och upprätthålla ett samlat system för omhändertagande av allt radioaktivt avfall som uppkommer i Sverige. För att få ett samlat perspektiv på planering och genomförande föreslår utredningen även att det ska finnas en nationell avfallsorganisation som en sammanhållande part för det gemensamma och långsiktiga planerings- och strategiarbetet för omhändertagandet.

Klimat- och näringslivsdepartementet skickade den 6 oktober delbetänkandet på remiss till ett flertal remissinsatser, bland annat Östhammars kommun. Eventuella synpunkter ska lämnas senast den 5 december.

Delredovisning av regeringsuppdrag om finansiering av kärnavfall från ny kärnkraft

Regeringen har gett Riksgälden i uppdrag att analysera behovet av ändringar i regelverket för finansieringen av omhändertagande av kärntekniska restprodukter vid etablering av nya kärnkraftsreaktorer. Slutredovisningen ska lämnas senast den 31 mars 2026 men Riksgälden har i slutet av september gjort en andra delredovisning.

I den **första delredovisningen** utredde Riksgälden hur villkoren för kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp påverkar nyetablering av reaktorer. I uppdraget ingick även att utreda omfattningen av risken att inte tillräckligt många reaktorer byggs för att ge de skalfördelar som krävs för att få lönsamhet i projekt med slutförvar (programrisken). I den nu överlämnade **andra delredovisningen** föreslår Riksgälden att staten åtar sig att ge finansiellt stöd för en andel av reaktorinnehavarnas förväntade fasta kärnavfallskostnader för att minska programrisken.

Klimat- och näringslivsdepartementet skickade den 2 oktober den andra delredovisningen på remiss till ett flertal remissinsatser, bland annat Östhammars kommun. Eventuella synpunkter ska lämnas senast den 28 november.

Bakgrundsinformation om SKB:s slutförvarsansökningar

Den 16 mars 2011 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark till Mark- och miljödomstolen i Nacka respektive Strålsäkerhetsmyndigheten.

Den 19 december 2014 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att bygga ut slutförvaret för låg- och medelaktivt driftavfall, SFR.

Ansökningshandlingarna finns på **SKB:s hemsida**. Alla handlingar i ärendena, förutom de som är belagda med sekretess som till exempel det fysiska skyddet runt anläggningen, är offentliga.

Östhammars kommuns slutförvarswebb, podcast och nyhetsbrev

På kommunens slutförvarswebb www.slutforvarforsmark.se hittar du information om de slutförvar som är eller kan bli aktuella i Östhammars kommun. På hemsidan hittar du även **webbsändningar** av Referensgruppens möten och en **dokumentbank** med bland annat kommunens yttrande i prövningarna.

I podcasten **Bergrummet – en podd om slutförvarsfrågorna i Östhammars kommun** kan du höra om vad som är aktuellt i slutförvarsfrågorna. Om du har önskemål på något ämne som du vill att vi tar upp finns det ett formulär för det längst ner på sidan där podden finns.